

Omezení odkladů a zrušení přípravných tříd dokoná destrukci českého školství

20.5.2025 - | PROTEXT

Podle Martincové není možné, aby se rozhodlo o tak zásadní změně bez dalších jiných opatření. Navrhuje, aby se připravenost dětí posuzovala už rok před nástupem do školy. Rodiče by pak dostali instrukce, jak s dítětem v předškolním roce pracovat. Vhodné by podle Martincové bylo také zvýšení počtu přípravných tříd, a ne jejich rušení.

Projednávaná novela školského zákona počítá s tím, že odklad zahájení školní docházky by byl možný jen v případech, pokud má dítě závažné tělesné či psychické postižení, které mu znemožňuje nástup do školy. Do prvních tříd by se tedy měly dostat i předškoláci, kteří nyní dostávají odklad kvůli celkové nevyzrálosti nebo logopedickým vadám, což jsou nyní nejčastější důvody pro odložení školní docházky.

Odklady musí být zdůvodněné

Učitelky souhlasí s tím, že odklad mají mít jen ty děti, u kterých je to nezbytné. *„Odklady by měly být pouze pro děti, které to skutečně potřebují a jsou pečlivě vyšetřené, ať už lékařem či psychologem. Určitě není dobře, aby to fungovalo jako dosud, kdy chce rodič dítěti ‘prodloužit dětství’ zbytečným pobytem ve školce. Nebo když rodič žádá o odklad proto, aby jeho dítě šlo do školy zároveň s mladším kamarádem. S oběma případy jsem se setkala a toto je za mě absolutní nesmysl,“* uvádí brněnská učitelka Lucie Bajziková. *„Odklad, pokud je v rodině, kde se dítěti nevěnují, nic neřeší. Dítě přijde příště stejně nepřipravené,“* dodává z vlastní zkušenosti další brněnská učitelka Irena Košutová.

Pouze jeden předškolák z osmi mluvil správně

Kantorky u zápisů do prvních tříd dlouhodobě pozorují, že děti mají problémy se správnou výslovností, jemnou motorikou či držením tužky. *„Pouze jedno dítě z osmi mělo letos na zápise čistou výslovnost. V první třídě trpí vadou výslovnosti dvě třetiny. Nejčastější jsou problémy se sykavkami C, S, Z a samozřejmě s R a Ř,“* popisuje učitelka Lucie Bajziková a doplňuje: *„Tyto děti slovo špatně vysloví a přečtou a pak ho i chybně napíší. Místo krk napíšíou klk a rohlík je u nich lohrik.“*

Pedagožka Irena Košutová doplňuje, že měla u letošního zápisu 70 % dětí se špatnou výslovností.

Dnešním dětem chybí také praktické dovednosti. Mají problém nejen se zavazováním tkaniček, ale i samostatným převlékáním před hodinou tělocviku. *„Zažila jsem děti, které švihadlo viděly poprvé v 1. třídě, nebo ty, které do svých 6 let neměly doma vlastní míč,“* uvádí učitelka Jitka Teturová. A Irena Košutová doplňuje: *„Děti během tělocviku nedokážou sledovat instrukce, okopírovat cvik, i když jim ho předvádějí.“*

Na děti jsou kladeny čím dál menší nároky

Situaci nepomáhají ani rodiče, kteří na děti nekladou žádné nároky, nepracují s nimi, nerozvíjí je, nevěnují se jim a nenechávají dětem zodpovědnost za své věci: *„Kolikrát už se mi stalo, že rodiče byli překvapení z toho, že po nich chci, aby nechali děti chystat si aktovku na další den samostatně. O to větší bylo jejich překvapení, když viděli, že to děti zvládnou,“* popisuje svou zkušenost s rodiči pedagožka Lucie Bajziková. *„To je medvědí služba. Těmto dětem nemá jak narůst zdravé sebevědomí, schopnost čelit nenadálým situacím, úspěšně řešit nepředloženosti nebo problémy,*

kteřé se před nimi objeví," doplňuje smutně lékařka Jana Martincová.

České školství už nebude pro chytré

Pokud se nezmění současný systém předškolní přípravy, a to např. paralelní domácí přípravou nebo částečnou účastí rodičů, problémy s nepřipravenými dětmi se zrušením odkladů a přípravných tříd jen přesunou do základních škol. Tempo výuky bude nižší, některé děti dosáhnou úrovně předškoláka až ve 2. třídě. *„To povede ke snížení celkové vzdělanosti. Tempo výuky se bude přizpůsobovat slabším, talent ostatních, obzvláště těch nadaných, bude zašlapán. Rodiče, kterým na vzdělání jejich potomka záleží, pak budou houfně vyhlížet pátou třídu a přechod na osmileté gymnázium,“* varuje lékařka Jana Martincová. *„Zrovna nyní jsem si vyslechla příběh pátáka, který šel do školy v 5 letech, tedy o rok dříve, ale i tak se nudí, učivo a proces je pod jeho úrovní a dělá ve třídě neplechu,“* doplňuje.

Pedagogové v této souvislosti kritizují také nedávno schválené nové Rámcové vzdělávací programy. Nově v nich je stanoveno, že dítě má umět číst a psát až ve 3. třídě, nyní se to mělo naučit už v 1. třídě. *„Takže to dopadne jako vždy. Nemám vůbec prostor věnovat se chytrým dětem, těm s potenciálem. Stále pomáhám těm slabším,“* posteskla si paní učitelka Irena Košutová.

Řešení? Dřívější posouzení dítěte a intenzivnější předškolní příprava

Podle Martincové není možné, aby se o tak zásadních změnách rozhodlo bez dalších jiných opatření. Navrhuje, aby se připravenost dětí posuzovala už rok před nástupem do školy. Rodiče by pak dostali instrukce, jak s dítětem v předškolním roce pracovat, na co se mají zaměřit. Vhodné by podle Martincové bylo také zvýšení počtu přípravných tříd, a ne jejich rušení. *„Tyto přípravné třídy by místo posledního ročníku mateřské školy mohly využít také děti, které jsou mírně napřed, prostředí školky už je nemotivuje, ale není vhodné je vytrhávat z prostředí vrstevníků. Při nízkém počtu žáků může v přípravných třídách mnohem více fungovat individuální přístup,“* říká Martincová.

Problémem ale je, že mnozí rodiče nechtějí s dětmi doma pracovat. Domnívají se, že předškolní příprava ve školce dítěti stačí. *„Žádné dítě se nerodí hloupé. Hloupým se stává až leností, nejdříve rodičů, pak vlastní,“* říká Martincová, které se před lety narodil syn s ADHD. Protože ho chtěla připravit nejen na školní docházku, ale hlavně pro praktický život, začala společně s odborníky psát vzdělávací knihy Pro chytré hlavičky. Ty cílí na nejdůležitější období ve vývoji do 6 let, kdy má rodič i vzdělávací instituce šanci zapracovat na intelektu dítěte až ze 60 %. Díky tomu, že syn Martincové prošel tímto kvalitním předškolním vzděláváním, dosáhl i přes počáteční hendikep vyššího intelektu než jeho rodiče a ADHD se u něj nyní neprojevuje.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/omezeni-odkladu-a-zruseni-pripravnych-trid-dokona-destrukci-ceskeho-skolstvi/2675754>